

10 faktów o wsparciu osób niepełnosprawnych podczas epidemii

Wraz z epidemią COVID-19, która dotyka każdego z obywateli, zostały wprowadzone rozwiązania dedykowane osobom niepełnosprawnym i ich opiekunom. Ich celem jest ułatwienie codziennego funkcjonowanie tej właśnie grupie naszego społeczeństwa. Nowe świadczenie z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, rozszerzenie możliwości pobierania zasiłku opiekuńczego przez rodziców dzieci do 18 roku życia czy orzeczenia o niepełnosprawności bez osobistego stawiennictwa, to tylko niektóre z obowiązujących rozwiązań. Poniżej wybór działań dedykowanych osobom niepełnosprawnym i ich opiekunom.

1. Zasiłek opiekuńczy dla rodziców dzieci do 18. życia

Rodzice lub opiekunowie dzieci, które posiadają orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności do ukończenia 18 lat, mogą ubiegać się o dodatkowy zasiłek opiekuńczy. Zasiłek ten przysługuje ubezpieczonemu opiekunowi zwolnionemu od wykonywania pracy, z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki, w przypadku zamknięcia placówki, do której uczęszcza dziecko, czyli żłobka, przedszkola, szkoły.

Należy pamiętać, że w przypadku przedłużenia zamknięcia żłobków, klubów dziecięcych, szkół, placówek pobytu dziennego, Rada Ministrów, oddzielnym rozporządzeniem może wydłużyć okres pobierania dodatkowego zasiłku opiekuńczego.

2. Zasiłek dla opiekunów dorosłych osób niepełnosprawnych

Problem z opieką nad dorosłą osobą niepełnosprawną może się pojawić w związku z zawieszeniem działalności placówek dziennego pobytu: warsztatów terapii zajęciowej, ośrodków dziennego pobytu, środowiskowych domów samopomocy lub innych placówek (np. ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego). Opiekun osoby niepełnosprawnej może w takim przypadku uzyskać zasiłek przysługujący na opiekę nad chorym dorosłym członkiem rodziny.

3. Nowe świadczenie z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

O świadczenie mogą starać się osoby mające aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności oraz opiekunowie osób mających aktualne orzeczenie o niepełnosprawności wydane przed 16. rokiem życia.

Świadczenie przysługuje osobom, które korzystały z zajęć prowadzonych w warsztatach terapii zajęciowych, środowiskowych domach samopomocy, dziennych domach pomocy społecznej, uczestniczyły w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych. Świadczenie przysługuje również wychowankom specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych i specjalnych ośrodków wychowawczych.

Wsparcie polega na przyznaniu takim osobom miesięcznego świadczenia w stałej wysokości 500 zł. Warunkiem otrzymania świadczenia jest brak możliwości korzystania z zajęć rehabilitacyjnych w zawieszonych placówce przez okres co najmniej 5 dni w miesiącu.

4. Orzecznictwo. Przedłużenie uprawnień i wypłata świadczeń

Obecnie możliwe jest czasowe przedłużenie ważności orzeczeń, uprawnień i wypłat świadczeń, do których prawo przyznawane jest na podstawie orzeczenia wydanego przez lekarza orzecznika.

Zmiany dotyczą czasowego wydłużenia terminów ważności orzeczeń o częściowej, całkowitej niezdolności do pracy, o niezdolności do samodzielnej egzystencji, uzasadniających uprawnienia do świadczenia rehabilitacyjnego, wydanych na czas określony. Orzeczenia te stanowią podstawę do przyznania świadczenia, których ważność upływa w terminie 30 dni od wejścia ustawy.

Nowe przepisy określają również sytuację osób, których wnioski o świadczenie, uzależnione od wydania orzeczenia o niezdolności do pracy, o niezdolności do samodzielnej egzystencji, itp., zostały złożone do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, przed dniem wejścia w życie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 i orzeczenie nie zostało wydane.

Odpowiedniemu wydłużeniu uległy również terminy ważności książki inwalidy wojennego (wojskowego), legitymacji osoby represjonowanej oraz legitymacji emeryta-rencisty.

5. Wydłużenie ważności orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności

Zmiany dotyczą także wydłużenia terminów ważności orzeczeń o niepełnosprawności oraz orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydawanych przez zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności.

Termin ważności orzeczeń zostanie wydłużony, jeżeli orzeczenie na czas określony wygasło do 90 dni przed dniem wejścia w życie ustawy o

Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych

szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (i w tym okresie został złożony wniosek o wydanie kolejnego orzeczenia), lub gdy orzeczenie wygasło od dnia wejścia w życie ustawy (w tym przypadku nie ma konieczności złożenia wniosku o wydanie kolejnego orzeczenia). Orzeczenia zachowują ważność nie dłużej jednak niż do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Odpowiedniemu wydłużeniu uległy również terminy ważności kart parkingowych.

Przedłużenie z mocy prawa orzeczeń oznacza obowiązek odpowiedniego przedłużenia przez gminne organy właściwe (lub wojewodów w sprawach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego), realizujące odpowiednio zadania z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów oraz ustawy o pomocy społecznej.

Przedłużenie to powinno nastąpić z urzędu (bez konieczności składania kolejnego wniosku) i dotyczy odpowiednio świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłków pielęgnacyjnych, specjalnych zasiłków opiekuńczych, zasiłków dla opiekunów, w niektórych przypadkach zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, w niektórych przypadkach świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz świadczeń z pomocy społecznej w tym zasiłku stałego i innych świadczeń uzależnionych od orzeczenia o niepełnosprawności lub od stopnia niepełnosprawności.

6. Orzeczenia o niepełnosprawności bez osobistego stawiennictwa

Aktualnie, lekarz, przewodniczący składu orzekającego, jeśli uzna dołączoną do wniosku o wydanie orzeczenia dokumentację medyczną za wystarczającą, będzie mógł sporządzić ocenę stanu zdrowia osoby orzekanej bez przeprowadzenia bezpośredniego badania.

Przewodniczącym składu orzekającego będzie mógł być lekarz specjalista lub lekarz posiadający specjalizację co najmniej I stopnia, szczególnie w takich dziedzinach jak choroby wewnętrzne, pediatria, ortopedia i traumatologia narządu ruchu, neurologia, psychiatria, okulistyka czy otolaryngologia.

Dodatковым ułatwieniem jest przedłużenie zaświadczeń uprawniających do orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wydane członkowi powiatowego zespołu przez wojewodę, którego ważność upływa w terminie od 8 marca 2020 r. Zaświadczenie to zachowa ważność do 90. dnia od chwili odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii (ale nie dłużej niż do dnia wydania nowego zaświadczenia).

7. Utrzymanie miejsc pracy osób niepełnosprawnych w Zakładach Aktywności Zawodowej

Zakłady Aktywności Zawodowej otrzymają rekompensatę wypłaconego wynagrodzenia pracowników niepełnosprawnych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Organizator takiego zakładu, w czasie postoju w działalności lub zmniejszenia przychodu, może ubiegać się o rekompensaty kosztów płacy zatrudnionych pracowników niepełnosprawnych. Rekompensaty obliczane są w części proporcjonalnej do występującej w danym miesiącu liczby dni postoju w działalności lub zmniejszenia przychodu z tej działalności.

Rekompensata wypłacana jest ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, w terminie 14 dni od dnia złożenia kompletnego wniosku o rekompensatę.

8. Zwiększenie kwoty bazowej dofinansowania do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych

Zmiany w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, umożliwiły zwiększenie kwoty bazowej dofinansowania do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych.

Oznacza to podwyższenie podstawy kwoty bazowej na osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności z 1800 zł do 1950 zł i przy stopniu umiarkowanym z 1125 zł do 1200 zł. Ponadto, dodatek do kwoty bazowej wzrósł na osoby o szczególnych schorzeniach z 600 zł do 1200 zł w przypadku osób o znacznym stopniu niepełnosprawności i z 600 zł do 900 zł w przypadku osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

9. Zapewnienie ciągłości istnienia Warsztatów Terapii Zajęciowej, Środowiskowych Domów Samopomocy, Centrów i Klubów Integracji Społecznej

Warsztaty Terapii Zajęciowej, to placówki, które dają osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy, możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej. Pomimo zawieszenia działalności warsztatów, dofinansowanie do kosztów uczestnictwa w Warsztacie Terapii Zawodowej, które pokrywa Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, nie ulega zmianie.

Środowiskowe Domy Samopomocy, Kluby Samopomocy są ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi w tym ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi. Podopieczni domów mają możliwość rozwoju osobistego, chociażby poprzez naukę nowych umiejętności czy też podtrzymywanie umiejętności zdobytych wcześniej np. w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu. Na czas zawieszenia w nich działalności, utrzymane zostały dotacje przeznaczone na koszty prowadzenia i utrzymania.

Centra Integracji Społecznej oraz Kluby Integracji Społecznej działają na rzecz reintegracji zawodowej i społecznej osób podlegających wykluczeniu społecznemu, w szczególności osób: niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych, uzależnionych od alkoholu i chorych psychicznie. W celu zapewnienia ciągłości istnienia tych ośrodków dotacje zostały utrzymane na stałym poziomie. Oznacza to, że organ administracji publicznej ponosi koszty administracyjne związane z utrzymaniem budynku, kosztami eksploatacyjnymi, telekomunikacyjnymi i tymi, związanymi z zatrudnieniem personelu.

10. Zasiłek integracyjny bez zmian

Uczestnikom zajęć w Centrach Integracji Społecznej czy Klubach Integracji Społecznej przysługuje świadczenie integracyjne. Jest to świadczenie, które pochodzi z Funduszu Pracy. Świadczenie to będzie w dalszym ciągu wypłacane, w dotychczasowej wysokości, czyli w wysokości zasiłku dla bezrobotnych. Jest to ważne rozwiązanie, ponieważ świadczenie to, jest często jedynym źródłem utrzymania uczestników zajęć.